

YABANCILARA TÜRKÇE ĞETİMİNDE KULLANILAN DERS KİTAPLARINDA (İSTANBUL YABANCILAR İÇİN TÜRKÇE ÖĞRETİM SETİ, YEDİ İKLİM ÖĞRETİM SETİ) YER ALAN METİNLERİN OKUNABİLİRLİK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Dr. ÖĞr. ye. Hasan Hüseyin MUTLU*

Z

Bu çalışmada yabancı dil olarak Türkçe Ğretiminde yaygın olarak kullanılan ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirlik düzeyleri incelenmiştir. Ders kitapları ve ders kitaplarında yer alan metinler dil öğretiminin en temel araçlarıdır. Dolayısıyla dil Ğretiminde kullanılacak bu metinlerin seçiminde bazı ölçütlerin olması gerekir. Okunabilirlik kavramı bu ölçütlerden biri olmalıdır. Okunabilirlik genel olarak bir metnin kolay okunabilir ve anlaşılabilir olmasını ifade etmektedir. Dil Ğretiminde kolayda zora doğru A1 seviyeden C2 seviyeye kadar bir Ğretim sistemi göz önüne alındığında yabancı bir dili henüz öğrenmeye başlayan bireyin basit metinleri kolayca okuyabilmesi ve anlayabilmesi beklenir. Araştırma, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması ile yürütülmüştür. Durum alışması, sınırlı bir sistemin derinlemesine betimlenmesi ve incelenmesidir. Araştırmanın materyallerini İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti, Yedi İklım Türkçe Seti (Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Ğretim Seti) kitapları oluşturmaktadır. Araştırmanın veri toplama sürecinde doküman incelemesi yönteminden faydalanılmıştır. Veriler kitapların içeriğinde bulunan toplam sözcük sayısı 100' geçen metinlerin doküman olarak toplanmasıyla gerçekleştirilmiştir. 100 kelimeyi geçmeyen ve diyalog metinler çalışmaya dhil edilmemiştir. Verilerin analizinde kategorisel betimsel analiz yönteminden faydalanılarak okunabilirlik formülü MS Office Excel programında uygulanmış ve metinler zorluk düzeylerine göre kategorize edilmiştir. Araştırmada elde edilen sonuçlar tablolar hlinde gösterilmiştir. Genel olarak her iki Ğretim setinin okunabilirlik düzeylerinin seviyeler arasında kolaydan zora doğru bir yol izlediği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okunabilirlik, ders kitabı, metin, yabancılar Türkçe Ğretimi

ANALYSIS OF READABILITY LEVELS OF TEXTS IN THE COURSE BOOKS USED IN TURKISH TEACHING FOR FOREIGNERS (İSTANBUL YABANCILAR İÇİN TÜRKÇE ĞRETİM SETİ, YEDİ İKLİM ĞRETİM SETİ)

ABSTRACT

In this study, the readability levels of the texts used in teaching Turkish as a foreign language were examined. Textbooks and texts in the textbooks are the most basic tools of language teaching. Therefore, there should be some criteria in the selection of these texts to be used in language teaching. The concept of readability should be one of these criteria. Readability generally means that a text is easy to read and understand. Given a teaching system from A1 level to C2 level in language teaching, it is expected that an individual who has just started learning a foreign language can easily read and understand simple texts. The research was carried out with a case study from qualitative research patterns. Case study is the in-depth description and analysis of a limited system. The materials of the research consist of the İstanbul Yabancılar İçin Türkçe, Yedi İklım Türkçe Sets (Yunus Emre Institute Turkish Teaching Set) books. Document analysis method was used in the data collection process of the

* Ordu Üniversitesi, EĞitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler EĞitimi, Mail: hasanhuseyinmutlu@hotmail.com, Orcid ID:

research. The data were realized by collecting the total number of words in the content of the books as more than 100 texts. Dialogue texts not exceeding 100 words are not included in the study. Using the categorical descriptive analysis method in the analysis of the data, the readability formula was applied in MS Office Excel program and the texts were categorized according to their difficulty levels. The results obtained in the research are shown in tables. In general, it was concluded that the readability levels of both teaching sets follow an easy to difficult path between the levels.

Keywords: Readability, textbook, text, Turkish teaching to foreigners

GİRİŞ

Anlama ve anlatma becerilerinin bütünü olan dil, iletişimin en temel aracıdır. Yabancı dil öğrenme eylemi ise iletişim ihtiyacı doğrultusunda gelişir. İletişim en temelde sözlü ve yazılı olarak sınıflandırılabilir. Pek tabii yazılı ve sözlü iletişim dışında beden dili, birtakım hareketlerle ifade edilen durumlar ve bu şekilde gerçekleşen iletişim türünü de göz ardı edemeyiz ancak bu son derece kısıtlıdır ve her durumda ifadelerin zihindeki karşılığı yine kavramlar ve bu kavramları ifade eden sözcükler olduğundan dilden ayrı bir iletişim türü olarak nitelendirmek doğru değildir. Sözlü iletişimde dinleme ve konuşma; yazılı iletişimde ise yazma ve okuma yetenekleri eylemdir. Her şekilde sesler, seslerden oluşan sözcükler, sözcüklerden oluşan cümleler ve cümlelerden oluşan anlamlı metinler iletişimin temel unsurudur. Dolayısıyla dil öğretiminin asıl materyali metinlerdir. Dille ilgili bütün kuralların ve kelimelerin doğal ortamı olan bağlam içerisinde görülerek öğretilmesi ancak metin kullanılarak yapılabilir (Zorbaz ve Köroğlu, 2016). Metinler yoluyla, dilin gerek ses ve kelime gerekse söz dizimi bakımından en güzel kullanılışlarını görerek dili en iyi şekilde edinmesi beklenir (Çiftçi, Çeçen ve Melanlıoğlu, 2007).

Yabancı dil öğretiminde en önemli ve en temel materyal ders kitaplarıdır. Ders kitaplarında yer alan metinlerin, öğrencilerin okuyup anlayabileceği nitelikte olmalıdır. Bir metnin, okuyucu tarafından anlaşılması metnin okunabilirliği ile ilgilidir. Bu sebeple okunabilirlik (readability), okumada önemli bir rol oynamaktadır (Okur ve Arı, 2013). Özellikle ikinci bir dil öğrenen bireylerin kaygı durumu ve öğrenme motivasyonu açısından metinlerin anlaşılabilirliği son derece önemlidir. Temel öğretim aracı olan ders kitaplarındaki okuma metinlerinin, okunabilir ve anlaşılabilir olması hem öğrenme hem de ders işleme sürecini kolaylaştırır (Karatay, Bolat ve Güngör, 2013).

Okunabilirlik, metinlerin cümle ve kelime uzunlukları ile bilinmeyen kelime sayısı gibi nicel özellikleri göz önüne alarak metnin güçlüğüne belirlemeyi amaçlar (Zorbaz, 2007). Ateşman (1997) okunabilirliği, okuyan tarafından metinlerin kolay ya da güç anlaşılır olması olarak tanımlamaktadır. DuBay (2004) okunabilirliğin genellikle yazı tipi ve yazı düzenini ifade eden okunaklılık ile karıştırıldığını, okunabilirliğin genel olarak bir metnin diğer metinlere göre daha kolay okunmasını sağladığını belirtir. Klare (1963) okunabilirliği “yazma tarzı nedeniyle anlama veya anlama kolaylığı” olarak tanımlamaktadır. Literatürdeki tanımlara bakıldığında benzer şekilde okunabilirlik kolay okuma ve anlaşılabilirlik olarak tanımlanmaktadır.

Bir metnin okunabilir ve anlaşılabilirliğini etkileyen birtakım unsurlar vardır. Öğrencinin okuma motivasyonu ve okuma becerisi ya da okuma ortamı gibi etmenlerin yanında metnin kendisinden kaynaklı sebepler anlaşılabilirliği etkileyebilir.

Çetinkaya (2010) okunabilirliği etkileyen on bir faktörden bahsetmektedir. Bunları çocuğun becerisi ve okuma isteği, söz dizimi, cümle uzunluğu, sözcük uzunluğu, sözcük sıklığı, metnin konu önemi, düzenlenmesi, okuma amacı, sütun genişliği, satır aralığı, baskı biçimi ve fiziksel ortam başlıklar ile kodlamaktadır. Ancak okunabilirlik çalışmalarında asıl unsur metnin kendisi ile ilgili özelliklerdir. Bu bağlamda metnin okunabilirliği söz dizimi, cümle ve sözcük uzunluğu, sözcük sıklığı gibi özelliklerle ölçülmektedir.

Metin okunabilirliği belirlenmesinde kullanılan birçok formül bulunmaktadır. Flesch'in 1948 yılında yayınladığı okuma kolaylığı formülü, Ateşman (1997) tarafından Türkçeye uyarlanan okunabilirlik formülü ve Çetinkaya – Uzun (2010) tarafından geliştirilen okunabilirlik formülü ülkemizde yapılan okunabilirlik çalışmalarında en çok kullanılan okunabilirlik formülleridir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarında yer alan metinlerin niteliği anlaşılabilirlik açısından oldukça önemlidir. Yeni bir dil öğrenen bireylerin öğrendiği dile karşı geliştirdiği tutum, öğrenme kaygısı ve öğrenmeye karşı motivasyonu açısından metinlerin niteliği en temel unsurdur. Bu bağlamda metinlerin okunabilirliği niteliğin bir parçasını oluşturmaktadır. Dolayısıyla yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yaygın olarak kullanılan ders kitaplarında yer alan metinlerin okunabilirliği açısından incelenmesi önemli görülmektedir. Bu önem araştırmancının gerekçesini oluşturmaktadır. Günümüzde özellikle üniversitelerin Türkçe öğretim merkezlerinde en çok kullanılan ders kitapları Ankara Üniversitesi Yeni Hitit, Gazi Üniversitesi TÖMER, İstanbul Yabancılar için Türkçe, İzmir Yabancılar için Türkçe ve Yunus Emre Enstitüsü Yedi İklim olarak karşımıza çıkmaktadır. Bahsi geçen ders kitaplarının bir kısmı çeşitli tez ve makalelerde incelenmiştir. Bu çalışmada İstanbul Yabancılar için Türkçe öğretim seti ve Yedi İklim öğretim seti karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

YÖNTEM

Araştırma, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması ile yürütülmüştür. Durum çalışması, sınırlı bir sistemin derinlemesine betimlenmesi ve incelenmesidir (Merriam, 2013). Verilerin toplanması, düzenlenmesi, çözümlenmesi ve yorumlanmasında özel bir yöntem oluşturur ve bu nedenle bir çözümlenme ve yorumlama sürecini temsil eder (Patton, 2002).

Araştırma Materyalleri

Araştırmancının materyallerini İstanbul Yabancılar için Türkçe Seti, Yedi İklim Türkçe Seti (Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti) kitapları oluşturmaktadır. İstanbul Yabancılar için Türkçe Seti; İstanbul Yabancılar için Türkçe A1, İstanbul Yabancılar için Türkçe A2, İstanbul Yabancılar için Türkçe B1, İstanbul Yabancılar için Türkçe B2, İstanbul Yabancılar için Türkçe C1+ isimli kitaplardan oluşmaktadır. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti ise; Yedi İklim Türkçe A1, Yedi İklim Türkçe A2, Yedi İklim Türkçe B1, Yedi İklim Türkçe B2, Yedi İklim Türkçe C1, Yedi İklim Türkçe C2 kitaplarından oluşmaktadır.

Veri Toplama Süreci

Araştırmanın veri toplama sürecinde doküman incelemesi yönteminden faydalanılmıştır. Veriler kitapların içeriğinde bulunan toplam sözcük sayısı 100'ü geçen metinlerin doküman olarak toplanmasıyla gerçekleştirilmiştir. 100 kelimeyi geçmeyen ve diyalog metinler çalışmaya dahil edilmemiştir. Bu metinler kitapların pdf sürümlerinden seçilerek ayrı bir Word dosyası hâline getirilmiştir. Daha sonra seçilen metinlere Ateşman (1997) okunabilirlik formülü uygulanabilmesi amacıyla tüm metinlerin ilk 100'er kelimesi alınmıştır. Formülü uygulayabilmek amacıyla toplanan metinlerin ilk yüz kelimelik kısımların cümle, kelime ve hece sayıları hesaplanmıştır.

Boşlukla aralanmış, sayılar, yazı birimler, semboller ve yazı birim kümeleri; birleştirme çizgisiyle ayrılmış sözcükler ve kısaltmalar sözcük olarak kabul edilmiştir. Dilbilgisel olarak diğer tümce ve tümleçten bağımsız olduğu düşünülen her birim; nokta, soru işareti, açıklama noktası ve iki parantez bitirilmiş bir birim tümce olarak kabul edilmiştir. Sembol ve şekiller sesletildikleri biçimiyle sayılmıştır (Çetinkaya ve Uzun, 2010: 148-149).

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde kategorisel betimsel analiz yönteminden faydalanılarak okunabilirlik formülü MS Office Excel programında uygulanmış ve metinler zorluk düzeylerine göre kategorize edilmiştir. Uygulanan formülün ayrıntıları aşağıda sunulmuştur.

Ateşman Okunabilirlik Formülü (1997): Ateşman'ın okunabilirlik formülü iki değişken göz önüne alınarak oluşturulmuştur. Bu değişkenler; cümle uzunluğu ve kelime uzunluğudur. Ateşman'ın oluşturduğu formül ve bu formüle göre çıkan okunabilirlik sayısı ve bu sayı değeri aralığına denk gelen okuma düzeyleri şu şekildedir:

$$\text{Okunabilirlik sayısı} = 198.825 - 40.175 \times X1 - 2.610 \times X2$$

X1 = hece olarak ortalama kelime uzunluğu

X2 = kelime olarak ortalama cümle uzunluğu

Tablo 1. Ateşman Okunabilirlik Formülünde Türkçe Metinlerin Okunabilirlik Sayısına Göre Sınıflandırılması

Okunabilirlik	Okunabilirlik sayısı
Çok Kolay	90- 100
Kolay	70- 89
Orta Güçlükte	50- 69
Zor	30- 49
Çok Zor	1- 29

BULGULAR

Aşağıda İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 ve A2 kitaplarında bulunan metinlerin cümle, kelime sayıları, okunabilirlik durumları ve bunların ortalamaları verilmiştir.

Tablo 2. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1-A2 Kitaplarının Okunabilirlik Durumu

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1					İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A2			
#	Metin Adı	Cümle Sayısı	Kelime Sayısı	Okunabilirlik Düzeyi	Metin Adı	Cümle Sayısı	Kelime Sayısı	Okunabilirlik Düzeyi
1	Bir Günüm	57	216	89.68-Çok Kolay	Sağlık İçin Daha Çok Balık Tüketin!	16	155	85.14-Kolay
2	Sosyal Gruplar	26	147	76.09-Kolay	Oğluma Mektup	18	162	61.40-Orta
3	Benim Sınıfım	30	145	85.95-Kolay	Keloğlan ve Sihirli Taş	34	268	90.99-Çok Kolay
4	Sevgili Ailem	26	129	81.30-Kolay	Eşeğin Sözü	17	105	91.43-Çok Kolay
5	Bayramlar	17	169	73.42-Kolay	Doğa Olayları	39	262	74.12-Kolay
6	Özel Günler	25	189	75.51-Kolay	Alışkanlıklarımız ve Hobilerimiz	27	185	78.86-Kolay
7	Akrabalarım	57	283	92.26-Çok Kolay	Çalıkuşu	29	191	70.42-Kolay
8	Benim Mahallem	29	177	84.24-Kolay	Yağmurlu Bir Günde İstanbul'da Neler Yapabilirsiniz?	22	210	51.39-Orta
Ort.		33.37	181.87	82.30-Kolay		25.25	192.25	75.46-Kolay

Tablo incelendiğinde İstanbul Yabancılar için Türkçe A1 ders kitabında yer alan dokuz metinden ikisinin çok kolay seviyede diğerlerinin ise okunabilirlik açısından kolay seviyede olduğu görülmektedir. A2 seviye ders kitabında ise dokuz metin içerisinde iki metin çok kolay düzeyde, beş metin kolay düzeyde, iki metin de orta düzeydedir. Her iki seviye ders kitabının ortalama düzeyi ise kolaydır.

Aşağıda İstanbul Yabancılar İçin Türkçe B1 ve B2 kitaplarında bulunan metinlerin cümle, kelime sayıları, okunabilirlik durumları ve bunların ortalamaları verilmiştir.

Tablo 3. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe B1-B2 Kitaplarının Okunabilirlik Durumu

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe B1					İstanbul Yabancılar İçin Türkçe B2			
#	Metin Adı	Cümle Sayısı	Kelime Sayısı	Okunabilirlik Düzeyi	Metin Adı	Cümle Sayısı	Kelime Sayısı	Okunabilirlik Düzeyi
1	İçimdeki Türkiyem	37	243	80.18-Kolay	Bavul Hazırlama Sanatı	38	343	66.69-Orta
2	Yoğurdun Steve	50	376	65.45-Orta	Turizmde Çek-	38	356	78.97-Kolay

Jobs'u				Yat Yöntemi				
3	Meslek Seçimi	28	379	59.73-Orta	Meryem Ana Evi	32	308	78.31-Kolay
4	Sağlığın Anahtarı	29	221	60.13-Orta	Çocukluğumdan Bugüne Teknoloji	45	426	63.36-Orta
5	Yüz Yaşında Hala Dinç	30	344	63.36-Orta	Günümüzde İletişim	34	285	68.67-Orta
6	Kristal Tedavileri	57	303	69.62-Kolay	Ulaşım Araçları	25	234	77.03-Kolay
7	Herkes Aynı Şekilde Mi Öğrenir?	54	402	75.06-Kolay	Kişilik ve Karakter	37	327	55.81-Orta
8	Türkçe. Algılamada Beyni Zorluyor	20	239	30.78-Zor	Renklerin İnsan Psikolojisine Etkisi	60	440	61.00-Orta
9	Vazgeçmek İçin Çok Erken	38	346	54.13-Orta	Duyusal Zekâ (EQ)	31	317	61.34-Orta
10	"Mesela" Oynayalım Mı?	31	249	76.03-Kolay	Moda Nedir. Ne Değildir?	31	285	67.06-Orta
11	Pişmanlıklarınızdan Kurtulun	46	346	62.54-Orta	Kalıcı Moda Var Mı?	16	181	59.43-Orta
12	Murphy Kanunları	29	271	68.67-Orta	Dikkat! Giysileriniz Konuşuyor!	43	386	60.54-Orta
13	Türk Aile Yapısı	30	299	66.62-Orta	Peri Bacaları	20	238	52.10-Orta
14	Komşuluk Ölüyor	24	266	55.31-Orta	Tac Mahal	26	290	64.95-Orta
15					İlginç İcatlar	30	303	45.27-Zor
16					İnsan Vücuduyla İlgili Bilmediklerimiz	31	328	58.53-Orta
17					Başarabilmek	15	257	43.23-Zor
18					Bunları Biliyor Musunuz?	23	202	57.35-Orta
Ort.		35.92	306	63.40-Orta		31.94	305.88	62.20-Orta

Tablo 3'e göre İstanbul Yabancılar İçin Türkçe B1 seviye ders kitabında okunabilirlik düzeyi açısından incelenen on dört metin yer almaktadır. İnceleme sonuçlarına göre dört metin kolay düzeyde, dokuz metin orta düzeyde ve bir metin zor düzeydedir. B2 seviye ders kitabında on sekiz metin incelenmiştir. Üç metin kolay düzeyde, on üç metin orta düzeyde ve iki metin zor düzeydedir. Her iki ders kitabında yer alan metinlerin okunabilirlik düzeyi orta düzey olarak belirlenmiştir.

Aşağıda İstanbul Yabancılar İçin Türkçe C1+ kitabında bulunan metinlerin cümle, kelime sayıları, okunabilirlik durumları ve bunların ortalamaları verilmiştir.

Tablo 4. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe C1+ Kitabının Okunabilirlik Durumu

İstanbul Yabancılar İçin Türkçe C1+				
#	Metin Adı	Cümle Sayısı	Kelime Sayısı	Okunabilirlik Düzeyi

1	Saatin İcadı	52	755	43.42-Zor
2	24 Saat Yetmiyorsa...	66	703	47.68-Zor
3	Ünlü Bilim Adamlarının Çocuklukları	48	618	58.69-Orta
4	Aşkın Kimyası	49	553	48.89-Zor
5	Ünlü Âşıklar ve Aşk Mektupları	52	596	74.69-Kolay
6	Aşkın Sırrı	104	796	74.55-Kolay
7	Büyük İkramiyeyi Kazanıp Sonra Kaybedenler	55	529	77.90-Kolay
8	Satranç ve Tavla	34	469	60.13-Orta
9	Elmas Gerdanlık	116	1002	61.74-Orta
10	Arzuhâlden Dilekçeye	12	181	47.84-Zor
11	İş Görüşmelerinde İşverenler Nelere Dikkat Eder?	30	315	53.80-Orta
12	Fatih Sultan Mehmet Mahkemedede	22	418	57.29-Orta
13	Lumiere Kardeşler	36	447	31.98-Zor
14	Susuz Yaz	110	788	62.30-Orta
15	Yabancı Ülkelerde Yayınlanan Türk Dizileri	33	545	57.08-Orta
16	Bilgi Teknolojisi	25	335	34.98-Zor
17	Bilgi Toplumu ve Üniversiteler	48	699	44.04-Zor
18	Sanat Nedir?	43	436	58.13-Orta
19	Sanat Türleri	46	447	48.09-Zor
20	Türk Süsleme Sanatları	57	573	60.54-Orta
21	Adalet Nedir?	31	402	43.82-Zor
22	Esaretin Bedeli	75	602	74.29-Kolay
23	Mizah Her Kapıyı Açar	62	722	62.64-Orta
24	Hasan Kaçan	18	156	55.54-Orta
25	Dünden Bugüne "Para"	52	758	73.85-Kolay
26	Türkiye'de Enflasyonun Tarihsel Gelişimi	25	510	54.88-Orta
27	Öğrenciler İçin Tasarruf Yöntemleri	45	590	49.69-Orta
28	Dünyamız	30	316	63.75-Orta
29	Küresel Isınma Nedir?	22	291	37.39-Zor
30	Dünya'dan Mars'a	26	457	52.87-Orta
31	Gençlerin Medya Tüketimi	31	500	58.12-Orta

32	İnternet ve Sosyal Medya Bağımlılığı	42	481	54.52-Orta
Ort.		46.78	530.93	55.78-Orta

Tablo 4 incelendiğinde İstanbul C1+ ders kitabında okunabilirlik düzeyi açısından incelenen otuz iki metin görülmektedir. Bu metinlerden beş tanesi kolay düzeyde, on yedi metin orta düzeyde, on metin ise zor düzeydedir. Genel ortalamanın ise orta düzeyde olduğu görülmektedir.

Aşağıda Yedi İklim Türkçe A1 ve A2 kitaplarında bulunan metinlerin cümle, kelime sayıları, okunabilirlik durumları ve bunların ortalamaları verilmiştir.

Tablo 5. Yedi İklim Türkçe A1-A2 Kitaplarının Okunabilirlik Durumu

Yedi İklim Türkçe A1					Yedi İklim Türkçe A2			
#	Metin Adı	Cümle Sayısı	Kelime Sayısı	Okunabilirlik Düzeyi	Metin Adı	Cümle Sayısı	Kelime Sayısı	Okunabilirlik Düzeyi
1	Pazardan Eve Kadar	20	110	88.68-Kolay	Ağrı Dağı Efsanesi	23	158	91.83-Çok Kolay
2	Haftalık Planımız	26	130	72.70-Kolay	Trafik Psikolojisi	16	106	65.68-Orta
3	Öğretmen Olacağım	23	114	79.82-Kolay	Gezici Kütüphane	21	159	77.07-Kolay
4	Öğrencim Ali	27	112	73.08-Kolay	Likya Yolu	23	142	82.99-Kolay
5	Mesleğimi Seviyorum	23	127	84.65-Kolay	Yiyecekler	18	157	66.59-Orta
6	Hızlı Adam	21	127	65.35-Orta	Anneme Mektup	45	241	81.87-Orta
7	Büyükada'da Hafta Sonu	23	125	94.69-Kolay	Kızarmış Ekmek Kokusu	36	245	84.88-Kolay
8	Doğa Yürüyüşü	19	120	76.85-Kolay	Hafta Sonu Ziyareti	20	122	83.28-Kolay
9	Bayram Namazı	19	123	86.57-Kolay	Sen Ne Olacaksın?	16	146	71.41-Kolay
10					Ali Nasuh Mahruki	15	223	76.60-Kolay
Ort.		22.33	120.88	80.26-Kolay		23.3	169.9	78.22-Kolay

Tablo 5'te Yedi İklim öğretim seti A1 seviye ders kitabında dokuz metin incelenmiştir. İncelemeden elde edilen verilere göre sekiz metin kolay düzeyde bir metin ise orta düzeydedir. A2 seviye ders kitabında ise on metin incelenmiştir. Tabloya göre bir metin ok kolay, altı metin kolay, üç metin ise orta düzeydedir. Her iki seviye ders kitabında yer alan metinlerin ortalama okunabilirliği kolay düzeydedir. Tablo incelendiğinde metinler arasında kolaydan zora doğru bir sıralamanın olmadığı sonucu ortaya çıkmaktadır.

Aşağıda Yedi İklim Türkçe B1 ve B2 kitaplarında bulunan metinlerin cümle, kelime sayıları, okunabilirlik durumları ve bunların ortalamaları verilmiştir.

Tablo 6. Yedi İklim Türkçe B1-B2 Kitaplarının Okunabilirlik Durumu

Yedi İklim Türkçe B1				Yedi İklim Türkçe B2				
#	Metin Adı	Cümle Sayısı	Kelime Sayısı	Okunabilirlik Düzeyi	Metin Adı	Cümle Sayısı	Kelime Sayısı	Okunabilirlik Düzeyi
1	İletişim Araçları	26	288	78.62-Kolay	Başarılı İnsanların Farklı Yaptığı 12 Şey	62	586	54.57-Orta
2	Türkü Baba	34	266	72.68-Kolay	Üniversite Öğrencileri Yer Değiştirerek Daha Çok Öğreniyor	10	145	21.23-Çok Zor
3	Yemek Kokusu	29	187	85.89-Kolay	İki Arkadaş	64	464	75.09-Kolay
4	Büyük Heyecan	24	154	74.19-Kolay	Komşuluk	32	269	71.41-Kolay
5	Kitap Okuyorum Hem de Çok Hızlı	17	172	92.95-Orta	Sevgili Anneciğim ve Babacığim	35	222	69.62-Kolay
6	Bir Ömür	13	112	84.70-Kolay	Ölçüyü Kaçırarak	12	219	29.71-Zor
7	Sürpriz	15	182	45.38-Zor	İstanbul'da Yaşama Sanatı	25	383	46.63-Zor
8	Parmaklarıyla Gören Adam	17	135	73.02-Kolay	Sanata Adanmış Bir Ömür	49	482	51.70-Orta
9	Yağmur Adam	15	116	53.40-Orta	Sıra Dışı Başarılar2	7	123	29.31-Zor
10	Nasıl Yardım Ederiz?	16	163	67.46-Orta	Şans Oyunları	8	223	34.13-Zor
11	Uykudaki Dünyamız: Rüyalar	43	304	65.68-Orta	Öğrenme Devam Ediyor	16	141	56.61-Orta
12	Anket	12	141	53.71-Orta	Onlar Çalıştılar ve Başarılı Oldular	11	126	66.56-Orta
13	Çiçek Festivali (Lale Festivali)1	16	121	63.71-Orta	Türkiye'de Misafirperverlik	24	202	67.02-Orta

1 4	Haka Dansı	21	235	63.76-Orta	Ticaret Hayatı	35	290	65.85-Orta
1 5	Gül Dalında Bir Dilek	19	180	44.46-Zor	Köy Odaları	27	256	59.02-Orta
1 6	Tahir ile Zühre	36	286	75.03-Kolay				
1 7	Bir Liderin Doğuşu	13	153	62.55-Orta				
1 8	Ayşe Kulin	39	382	48.86-Zor				
O r t a		22.5	198.72	67.00-Orta		27.8	275.4	53.23-Orta

Tablo 6'da Yedi iklim öğretim seti B1 ve B2 seviye ders kitaplarında yer alan metinlerin okunabilirlik düzeyleri sunulmuştur. B1 seviye ders kitabında on sekiz metin, B2 seviye ders kitabında ise on beş metin incelenmiştir. B1 seviye ders kitabında yedi metin kolay, sekiz metin orta, 3 metin ise zor düzeydedir. B2 seviye ders kitabında üç metin kolay, yedi metin orta, dört metin zor, bir metin ise çok zor düzeydedir. Her iki seviye ders kitabında da metinler genel olarak orta düzeydedir. B1 ve B2 seviye ders kitaplarında metinlerin okunabilirlik düzeyleri kolaydan zora doğru sıralanmamıştır. Özellikle B2 seviye ders kitabındaki ikinci metin olan *Üniversite Öğrencileri Yer Değiştirerek Daha Çok Öğreniyor* adlı metnin okunabilirlik düzeyinin çok zor olması düşündürücüdür.

Aşağıda Yedi İklim Türkçe C1 ve C2 kitaplarında bulunan metinlerin cümle, kelime sayıları, okunabilirlik durumları ve bunların ortalamaları verilmiştir.

Tablo 7. Yedi İklim Türkçe C1-C2 Kitaplarının Okunabilirlik Durumu

Yedi İklim Türkçe C1					Yedi İklim Türkçe C2			
#	Metin Adı	Cümle Sayısı	Kelime Sayısı	Okunabilirlik Düzeyi	Metin Adı	Cümle Sayısı	Kelime Sayısı	Okunabilirlik Düzeyi
1	Olimpiyatların Öyküsü	80	733	33.78-Zor	Bir Ben Vardır Benden İçeri	71	762	37.34-Zor
2	2008 Avrupa Futbol Şampiyonası	15	249	50.87-Orta	Bozkırın Romancısı Cengiz Aytmatov	35	650	18.06-Çok Zor
3	Egzersiz Neden Bu Kadar Yararlı?	38	547	71.79-Kolay	Argo	9	143	49.40-Orta
4	Pekin'den Londra'ya	29	468	31.72-Zor	Neyzen Tefvik	33	335	63.36-Orta

5	İki Otobüs Meraklısının Serüveni	42	364	63.41-Orta	Şairlerden İnciler	19	252	52.10-Orta
6	Lambada Titreyen Alev Üşüyor: Abdurrahim Karakoç ile Son Röportaj	124	792	74.12-Kolay	Moda Kavramı	22	323	42.05-Zor
7	Tatlı Dil	23	209	79.44-Kolay	Estetik Lüks Müdür?	52	726	62.55-Orta
8	Hayvanlar Alemi	25	301	37.61-Zor	Türk Evleri	32	403	51.70-Orta
9	Oksijen Makineleri	24	269	49.29-Orta	Başlık Nedir?	33	507	57.88-Orta
10	Tutsaklık mı Koruma mı?	16	289	33.59-Zor	Eşsiz Parmak İzlerimiz	31	349	59.43-Orta
11	Yazı Nasıl Ortaya Çıktı?	28	389	50.25-Orta	Uykumuzda Neler Oluyor	43	864	36.00-Zor
12	Büyük Üstatlar	16	200	50.89-Orta	Karagöz Oyunu	45	465	49.85-Orta
13	Sempozyum ve Bildiri	35	379	48.98-Zor	Mevlana Celaleddin-i Rûmî	77	915	48.24-Zor
14	Yabancılara Türkçe Öğretimi Y.E.E Modeli	8	218	13.05-Çok Zor	Bir Bellek Fenomeni (Mükrimin Halil Yınanç)	36	517	60.95-Orta
15	Türk-Boşnak Halk Kültürü Ortak Unsurları	29	450	36.80-Zor	Kişiler Arası İletişim	12	174	29.36-Zor
16	Kültürümüzde Sayılar	100	1182	55.71-Orta	İş Hayatında Beden Dili	39	559	48.64-Zor
17	Cahit Arf	62	701	58.54-Orta	Kitle İletişimi Nedir?	28	542	23.49-Çok Zor
18	El Yazısı Analizi	47	680	32.57-Zor	Einstein'dan Hayat Dersleri	45	301	64.68-Orta
19	Yüz Hatları ile Karakter Okumak	27	346	57.72-Orta	Güzel Şehirler Mutlu İnsanlar	18	263	48.45-Zor

20		Beş Şehirden	41	457	64.95-Orta	
21		Nasıl Yazar Oldum?	38	407	61.84-Orta	
22		Uluslararası Uzay İstasyonu	30	448	48.88-Zor	
Ort.	40.42	461.36	48.95-Zor	35.86	471	49.05-Zor

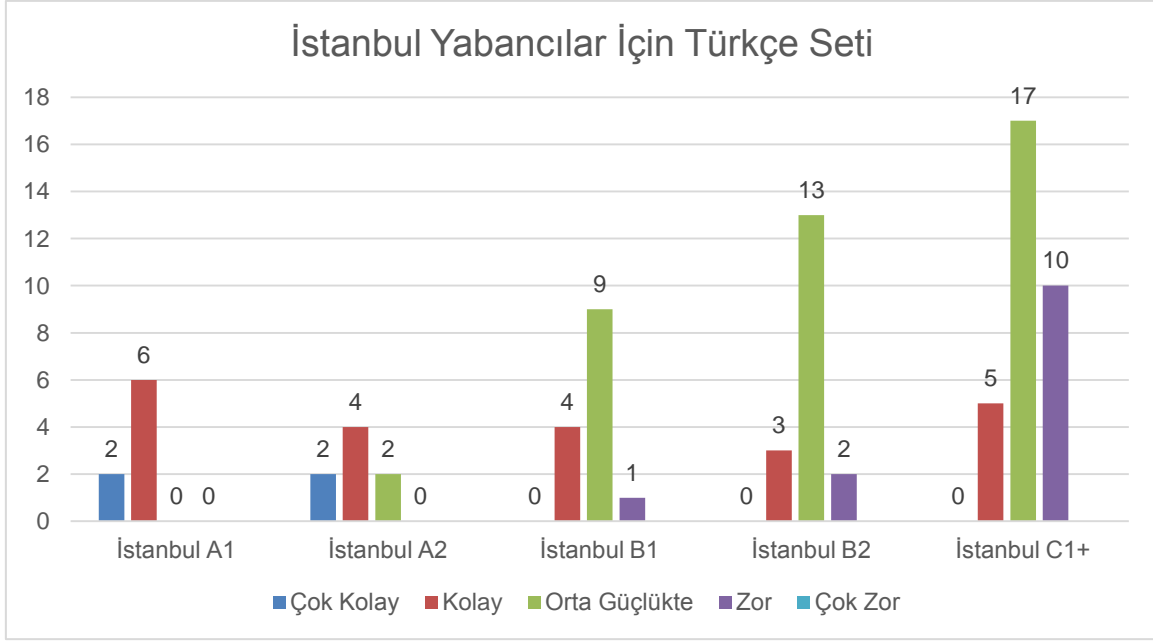
Tablo 7’de yer alan inceleme verilerine göre C1 seviye ders kitabında üç metin kolay, sekiz metin orta, yedi metin zor bir metin ise çok zor düzeydedir. C2 seviye ders kitabında toplam yirmi iki metin incelenmiştir. İnceleme sonuçlarına göre on iki metin orta düzeyde, sekiz metin zor düzeyde, iki metin ise çok zor düzeydedir. C1 ve C2 seviye ders kitaplarının ortalama okunabilirliği zor düzeydedir. Ders kitaplarında yer alan metinlerin okunabilirlik düzeylerinin karışık bir sıralamada olduğu görülmektedir.

Aşağıda incelenen yabancılara Türkçe öğretimi kitap setlerinden elde edilen verilerin ortalamaları sunulmuştur.

Tablo 8. İncelenen Kitapların Ortalama Verileri

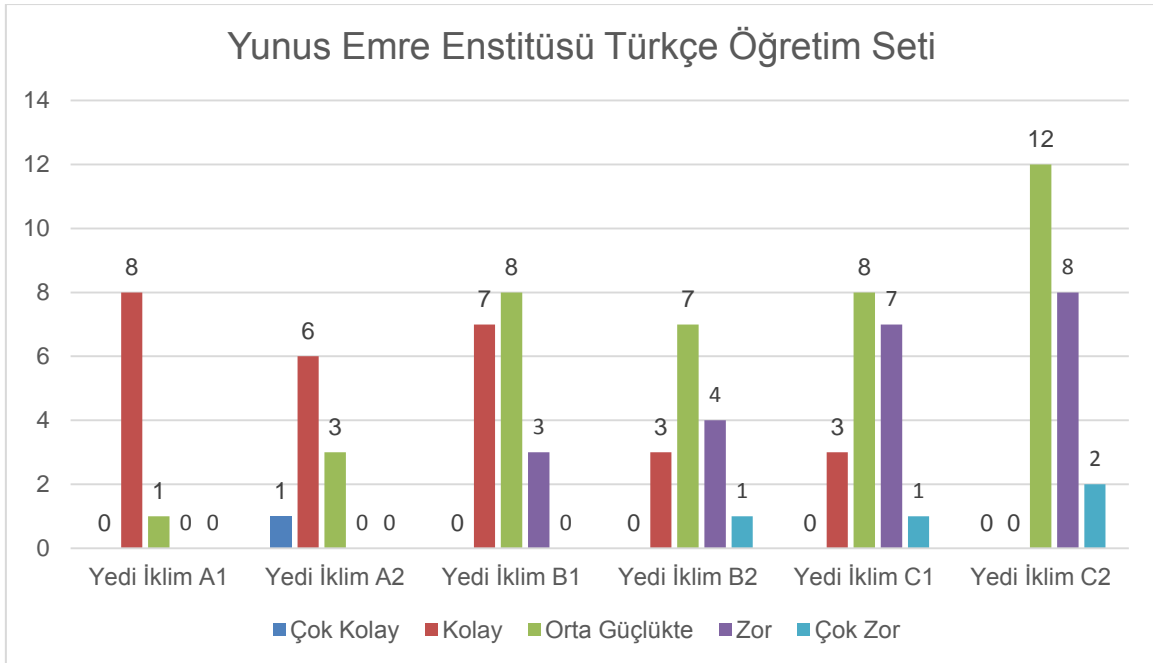
Kitaplar	Metin Ortalama Cümle Sayısı	Metin Ortalama Kelime Sayısı	Metinlerin Ortalama Okunabilirlik Puanı
İstanbul A1	33.37	181.87	82.30-Kolay
İstanbul A2	25.25	192.25	75.46-Kolay
İstanbul B1	35.92	306	63.40- Orta Güçlükte
İstanbul B2	31.94	305.88	62.20-Orta Güçlükte
İstanbul C1+	46.78	530.93	55.78-Orta Güçlükte
Yedi İklim A1	22.33	120.88	80.26-Kolay
Yedi İklim A2	23.3	169.9	78.22-Kolay
Yedi İklim B1	22.5	198.72	67.00-Orta Güçlükte
Yedi İklim B2	27.8	275.4	53.23-Orta Güçlükte
Yedi İklim C1	40.42	461.36	48.95-Zor
Yedi İklim C2	35.86	471	49.05-Zor

Tablo 8 incelendiğinde, İstanbul Yabancılar İçin Türkçe A1 ve A2 kitaplarının ortalama okunabilirlik düzeyinin kolay; B1, B2 ve C1+ kitaplarının ortalama okunabilirlik düzeylerinin orta güçlükte olduğu görülmektedir. Yedi İklim Türkçe A1 ve A2 kitaplarının ortalama okunabilirlik düzeyinin kolay; B1 ve B2 kitaplarının ortalama okunabilirlik düzeyinin orta güçlükte; C1 ve C2 kitaplarının ortalama değerinin ise zor düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Grafik 1. İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti Kitaplarına Göre Okunabilirlik Düzeyleri

Grafik 1’de İstanbul Yabancılar İçin Türkçe Seti kitaplarına göre okunabilirlik düzeyleri verilmiştir. Buna göre A1 kitabında 2 çok kolay, 6 kolay metin; A2 kitabında 2 çok kolay, 4 kolay, 2 orta güçlükte metin; B1 kitabında 4 kolay, 9 orta güçlükte, 1 zor metin; B2 kitabında 3 kolay, 13 orta güçlükte, 2 zor metin; C1+ kitabında ise 5 kolay, 17 orta güçlükte, 10 zor düzeyde metin bulunmaktadır.

Grafik 2. Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti Kitaplarına Göre Okunabilirlik Düzeyleri

Grafik 2’de Yunus Emre Enstitüsü Türkçe Öğretim Seti kitaplarına göre okunabilirlik düzeyleri verilmiştir. Buna göre A1 kitabında 6 kolay, 1 orta güçlükte metin;

A2 kitabında 1 çok kolay, 6 kolay, 3 orta güçlükte metin; B1 kitabında 7 kolay, 8 orta güçlükte, 3 zor metin; B2 kitabında 3 kolay, 7 orta güçlükte, 4 zor, 1 çok zor metin; C1 kitabında 12 orta güçlükte, 8 zor, 2 çok zor düzeyde metin bulunmaktadır.

Sonuç Ve Tartışma

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre İstanbul Yabancılar için Türkçe A1 ve A2 seviye ders kitaplarında yer alan metinlerin okunabilirliği kolay düzeydedir. A2 seviye ders kitabında yer alan metinlerin okunabilirlik zorluk düzeyinin arttığı görülmektedir. Başlangıç seviyesi için metinlerin kolay düzeyde okunabilir olması olumlu kabul edilebilir.

B1 ve B2 seviye ders kitaplarındaki metinlerin ortalama okunabilirlik düzeyi orta düzeyde güç olarak belirlenmiştir. Aynı şekilde C1+ ders kitabında yer alan metinlerin de ortalama okunabilirlik düzeyi orta düzeydir.

Ders kitaplarında seviye ilerledikçe okunabilirlik güçlük düzeyi de artmaktadır. Zor düzeyde metinlerin sayısı seviye ilerledikçe artmaktadır. Bu durum ders kitaplarında yer alan metinlerin seçiminde kolaydan zora ilkesinin göz önünde bulundurulduğunu göstermektedir. Ancak her seviyedeki ders kitaplarındaki metinler sırasına göre incelendiğinde kolaydan zora doğru ilkesinin göz ardı edildiği söylenebilir. Örneğin A2 ders kitabında kolay metinden sonra orta düzeyde bir metin daha sonra tekrar kolay metinler, orta düzeyde metin sonra yine kolay düzeyde metinler yer almaktadır. Bu durum B1, B2 ve C1 seviyelerindeki metinlerin sıralaması için de geçerlidir.

Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanan Yedi İklim öğretim setinin bulgularından elde edilen sonuçlar İstanbul Yabancılar için Türkçe öğretim setiyle benzerlik göstermektedir. Aynı şekilde A1 ve A2 seviye ders kitaplarının genel okunabilirlik düzeyi kolay, B1 ve B2 seviye ders kitaplarının ortalama okunabilirlik düzeyi ise ortadır. Ancak farklı olarak C1 ve C2 seviye ders kitaplarının ortalama okunabilirlik düzeyi zor olarak görülmektedir. Yedi iklim öğretim setinde de metinler arasında kolaydan zora doğru bir sıralama olmadığı söylenebilir.

İstanbul Yabancılar için Türkçe öğretim setinde çok zor düzeyde metin bulunmazken Yedi iklim öğretim setinde B2, C1 ve C2 seviye ders kitaplarında çok zor düzeyde metinler yer almaktadır. Buna göre Yedi İklim öğretim setinin okunabilirlik düzeyi zorluk derecesinin İstanbul Yabancılar için Türkçe öğretim setine göre daha yüksek olduğu söylenebilir.

Zorbaz ve Köroğlu'nun (2016) Gazi üniversitesi TÖMER ders kitaplarını incelediği çalışmada Kelime uzunluğu yönüyle A1 düzeyinden B2 düzeyine doğru düzenli bir artış gerçekleştiği, düzey yükseldikçe metinlerde daha uzun kelimelerin kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Diğer yandan C1 düzeyindeki metinlerin ortalama kelime uzunluğunun B2 düzeyinden az da olsa kısa olduğu tespit edilmiştir. Yılmaz ve Temiz (2014) Yeni Hitit Yabancılar için Türkçe öğretim setini okunabilirlik düzeyleri açısından incelemiştir. Araştırma sonuçlarına göre Yeni Hitit 1, 2 ve 3 seviye ders kitaplarında yer alan metinler orta güçlüktedir. Ancak Yeni Hitit 1 ve 2'de çok zor düzeyde metinlerin yer aldığı tespit edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre Yeni Hitit 3

ders kitabında yer alan metinlerin diğer seviyelere göre nispeten daha kolay olduğu bununla birlikte genel olarak kolaydan zora ilkesinin benimsenmemiştir.

İkinci dil öğrenimi ve bunun için hazırlanan programlar Diller için Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi'nde de (2013) vurgulandığı üzere sarmal bir yaklaşımla ele alınmaktadır. Bu öğretim sürecinde en önemli ilkelerden biri kolaydan zora, basitten karmaşığa ilkesidir. Dolayısıyla yabancı dil öğretiminde en temel materyal olan ders kitaplarında yer alan metinlerin de bu doğrultuda seçilmesi bu ilkelerin göz önünde bulundurulması gerekir. Araştırma sonuçları genel olarak bu durumu desteklese de metinler arasındaki güçlük derecesi sıralamasına bakıldığında kolaydan zora doğru bir sıralamanın olmadığını söylemek mümkündür. Aynı sonuç diğer araştırmacıların araştırma sonuçlarında da görülmektedir. Diğer yandan yabancılar için hazırlanmış ders kitaplarında yer alan metinlerin hangi güçlü derecesinde olması gerektiğini belirten herhangi bir veri bulunmamaktadır. Dolayısıyla bu konuda bir yoruma gitmek çok doğru olmayacaktır.

KAYNAKLAR

- ATEŞMAN, E. (1997), "Türkçede okunabilirliğin ölçülmesi", **Dil Dergisi**, S. 58: s. 71-74.
- AVRUPA KONSEYİ (2013), **Diller için Avrupa ortak öneriler çerçevesi: öğrenim, öğretim ve değerlendirme**, Almanya: telc GmbH.
- BİÇER, N. ve ALAN, Y. (2017), "Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kullanılan Yeni Hitit 3 ve İstanbul C1+ Ders Kitaplarındaki Metinlerin Okunabilirlik Düzeylerinin Karşılaştırılması", **Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, C. 13, S. 3: s. 1130-1139.
- ÇETİNKAYA, G. (2010), **Türkçe metinlerin okunabilirlik düzeylerinin tanımlanması ve sınıflandırılması**, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- ÇİFTÇİ, Ö., ÇEÇEN, M. A. ve MELANLIOĞLU, D. (2007), "Altıncı sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirlik açısından değerlendirilmesi", **Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi**, C. 6, S. 22: s. 206-219.
- DUBAY, W. H. (2004). **The principles of readability**. Costa Mesa: Impact Information.
- EROL, H. F. (2014), "Yabancı dil olarak Türkçe ders kitaplarında okunabilirlik", **İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi**, S. 50: s. 29-38.
- KARATAY, H., BOLAT, K. K. ve GÜNGÖR, H. (2013), "Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirlik ve anlaşılabilirliği", **International Journal of Social Science**, C. 6, S. 6: s. 603-623.
- KLARE, G. R. (1963), **The measurement of readability**. Ames, Iowa: Iowa State University Press.

OKUR, A. ve ARI, G. (2013), "6, 7, 8. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirliği", **İlköğretim Online**, C. 12, S. 1: s. 202-226.

YILMAZ, F. ve TEMİZ, Ç. (2014), "Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarındaki metinlerin okunabilirlik durumları", **International Journal of Language Education and Teaching**, S. 2: s. 81-91.

ZORBAZ, K. Z. ve KÖROĞLU, M. (2016), "Gazi TÖMER yabancılar için Türkçe öğretim setindeki metinlerin kelime-cümle uzunlukları ve okunabilirlik düzeyleri", **Electronic Turkish Studies**, C. 11, S. 3: s. 2509-2524.